

תכנית התיישבות יהודית מולפני 40 שנה

אחוזת יעקב במעלה אדומים

נאמת צבי אילן

מימין: המודעה שהופיעה בעיתון "דבר" מיום ו' כ"ה באייר תרצ"ה, 31.5.35. למעלה: פקד יחיאל לנגר (התמונה מ-1967) במשרת ירושלים, האדם השלישי ששמו אינו מופיע במודעה.

הבריטית ולמד רכיבה את המגויסים ליחידת השרים. בחידה היו 50 רוכבים, מהפסד אבירים והם העריצו את "השואי" (סמל) ה- מדין. מדי פעם היה מוזמן למפגשים עם המוכר-המורה בארץ ישראל. הלוי חיבר ספרון על הקבר המ-סורתי של מרכיב ואסתר ב-פרס.

זבולון קורט) על יהודי פרס לא מצאתי חומר על הרב מנחם לוי. אחרי כן נודע לי שהשם הוא מנחם הלוי ו- בגלל טעות של "החבור" ו- זעזער" ביובות ימים רבים בחיפושיו. מ. ד. גאון, מ-ספר על הרב הלוי ב, יהודי המורה בארץ ישראל. הלוי חיבר ספרון על הקבר המ-סורתי של מרכיב ואסתר ב-פרס.

לנגר התכוון לארגן 50 רוכבים יהודיים ולהקים שם ישוב על אדמות אלה. גדלי חיוב על שפת הוויסלה. ואני אוהב ששה פתוח. המקום משך אותי. קיווית להקים שם ישוב עברי. לא הייתי יטון בלילות מרוב הכניות ותקוות. חלמתי על זה. שאלי-תי את המוכר מה המודיע והוא אמר לי: אתך אצתי דר 5 לא"י לרוגאנס. לא היכרתי את הישב את אנשי הארץ. לכן פניתי לעורך-הדין בן-אהרון, ובקשתי מ-מנו לעזור לי. האדמות היו סביב מעלה אדומים. חל 1936. הרב בן-גליל זה שותפי היו בן-גליל, והקצין לנגר, ויחיאל הלוי. אסתר הייתה או לידה אך דרז וזכרה קבוצת גדולות של ערבים שבאו לבית הור-ריה עם אשכולות בנות מ-איורו יריחו וציוני להם לק-נות שם אחוזות גדולות. הם רכשו חלקה גדולה מאוד על הר היתנים וכן את האדמות באחוזת יעקב. התכנית לה-קים שם ישוב לא התגש-מה. זה היה זמן לא רב אחרי שרעות חברון. אחרי נזון זה פרצו מאורעות תר-צ"ג. האם יש מיספספי-שאלתי, ככלחמת השחרור והיס פנו את ביתנו והתער-דות הלכו לאיבוד. ענחה. גם היא ירדה על השוואת לנגר, שעבד במשרתו.

גיליתי את לנגר בירושל-לים. דברתי איתו בסלפון והוא המינני לביתו. פשיה. האדם השלישי הנעלם מן המודעה, נודע לי הסיפור, לפחות מהזיכרון שלי ויום התכנית. לדבריה

לנגר, כיום בן 78, סיים את שירותו במשרת י-ש. ראל בדוגת פקד ועבר ל-ותיקים רבים. הוא זוכר לי-אחת ב-1921. לפני כן השי-אחז במחלמת העולה האר-שונה כפרש בצבא האר-וי כאן התגייס לג'נדרמריה

ברחובות, ומה יצא לי מזה?" שאלתי את הוותיקים ויל-נאי זה אקלעי. הם זכרו שהיה עורך דין, בן-אהרון, שקם גם בקרקעות. בקשתי מהסופר ת. החלני, איש ה-קון הקיימת, לבדוק אם יש מספד כלשהו הקשור בפר-שה זו בארכיון הק.ק.ל. וא-אודרכתי חיפש חומר באר-יכון ציוני ולא מצא.

לבסוף מצאתי בלוח שהל-ישן ירדה ראשונה ויחידה המרכוזת אולי על אחוזת יע-קב. בלוח ירושלים" בע-ר כתיב: "פ.א. כחוב: מצד מזרח של ירושלים אין ישוב יהודי מפני הר היתנים המ-שמש בית קברות, אם כי נכשלו וכן יתורם ש-נות שם אדמות שונים ממזרח ל-הר היתנים ומדרום לה, אבל טום הספקיו לכונן שם ישוב".

לפי הצעת הסופר המל-מד משה צוקן פניתי אל א-אלישר, י"ר אירגון הדו-ציה של הקהילות הספרדיות, עסקן ציבורי ותיק וידוע ב-ירושלים, שענה לבקשתי ו-ספר לי ששעיד בן-אהרון היה חבר ועד העיר. הוא חתם את הרב מנחם לוי, מפרש לירושלים והיה שליח קריהיסט לארצות המזרח, ממייזדי התחן של העדה ו-מיצגייה בורני אגודת הס-דרים בירושלים. הוא רכש את אדמות, אחוזת יעקב" ודאי יש על כך העדות בארכיון העדה.

103 מסופר על הספרות ב-קרקעות, "הנתיב הבניין ה-קדחתי סיעה נדחית משה מאד להתפשטות על הספרות". רבים עדיין זוכרים זאת. ה-עונוים מהימים כמה מאלים מודעות על הכניסת קרקע בכל פירות הארץ, וכמה מתן מודעות על כניסת-סרק. ה-מודעה שלפנינו לא נראה לי כואת. בגלל מחותה גר-בנה, ובגלל הרב ששמו הר-סיע בין המוכרים, נראה לי שלא היה כאן מעשה רמי-אות, אם-כי אורה שגראה לי מורו שיהודים יחישבו על אם הדרך לנבי מוסה. שהעצרות הערביות אלו ה-ביאו תמיד לפרעות ביהודים.

הלכתי למשרד המעוין ב-מודעה. ברח ליליבלום 36. זה בניין קטן ונפתח. שכנים יש בו חברת ביטוח חברת-הבי-טוח אמר לי כי בבניו ה-התגוררה פעם התגוררה רחל, ואחרי-כך היה כאן נכס-רד של מתווך נודע לי שם ש-דלא-ניידי. בעזרת כמה שר-חזה שלטון נודע לי שם ש-מתווך, טילפנתי, אלו פני-מים אחדות ולא נכתי לי-מענה. את שמותיהם של ה-רב מנחם לוי וא. בן-אהרון לא מצאתי בספרי הלשון. הלכתי לכתובת הכניסה. ב-רחוב מונטיפיורי 30. בעלי הגזרות ובעל הבנק לא ידעו דבר והיטנו אותי למ-הגדה שילונג, בני-הגזרת החשמל שבקצה התעלה. היו יהודי הקשיש החביב אמר לי: "ארבעים ושלוש שנים אני במקום הזה, ואינו זוכר טום דבר על כך. דובר אז על הרבה תכניות שלא היו ולא נבראו. הביאו אנשים לגבעת ואמרו להם: זאת קרקע שלנו ובספרות ה-י שהיא של אסני שאינו רר-צה למכרה. אני קניתי את אדמה מהבר, אל השר" של הולצמן נושע עדיין, עובתי אצלו בתחזקת הבאר בפרס

טרקטורים כבדים נוגסים באדמת מישור אדומים ומכי-נים את התשתית להקמת ישוב יהודי. קבוצה גדולה של מתנדלים קצאים לארצם נדחית משם. במקום שהתלכחותם תנוצל לטובת המקום. לפני 40 שנה היה הלך אחרת. הבנה נהודעת אל פרשה עלומה הקשר-רה במעלה אדומים, שנודע לנו עליה רק בימים האח-רונים.

בליון העשור של "דבר", מ"ז באייר תרצ"ה, 31 במאי 1935 לפני 40 שנה הופיעה מודעה דודי לה על פני חצי עמוד וכי-ר, "שוב חדש על יד ירושלים".

על המודעה הוואת סיפר לי ידידי מבית ספר שדה כפר עציון, דוד עמית. כהמי-לצנזר אחימי את המודעה ב-ספריות האוניברסיטה. וא-ספתו את כל הפרטים עליה. במודעה נאמר: על שטח גדול של המשת אלים שטח בקרבת ירושלים (במרחק עשרה רגעים) בדרך לירחו על כביש האספלט מתארון ישוב חדש בשם "אחוזת יע-קב" (עיר יעקב וכפר יעקב. קום השטח ההיסטורי של המ-קום ושטח זה היום כפי ה-ערים). במקום הווא היה

פעם ישוב גדול כפי שמעיר-דים בדרום המים העתיקים (המלאים גם כיום מים). גר-פי המקום 585 מטר משל-בנה הווא נוראה נהר נשקף מ-מנו על יד ירושלים ועל-פי החלטה השטח הזה מחל-לק לשניים: עיר יעקב שנודעה למגשישם עורגיים כל מגרש בן אלק אמות ה-מכיר 15 מיל לכל אמה. ו-כפר יעקב שנודע למשק כפרי. ובו נמכרות חלקות גל-5 דונמים נטו כל חלקה ב-מחיר של 75 לירות אחי-ישראליות. התשלומים היו-שיים הם למשך שנה ויר-חר בערבות בנקאית. על כל חזות מודעתם מן המציית את המקום, ברוב מנצ' והמוכרים התוויבים למטר-עית הקונים את כל ה-מוגשים הצבויים הסומי-נים על המפה. מודעה כלי-

על המודעה הוואת סיפר לי ידידי מבית ספר שדה כפר עציון, דוד עמית. כהמי-לצנזר אחימי את המודעה ב-ספריות האוניברסיטה. וא-ספתו את כל הפרטים עליה. במודעה נאמר: על שטח גדול של המשת אלים שטח בקרבת ירושלים (במרחק עשרה רגעים) בדרך לירחו על כביש האספלט מתארון ישוב חדש בשם "אחוזת יע-קב" (עיר יעקב וכפר יעקב. קום השטח ההיסטורי של המ-קום ושטח זה היום כפי ה-ערים). במקום הווא היה

פעם ישוב גדול כפי שמעיר-דים בדרום המים העתיקים (המלאים גם כיום מים). גר-פי המקום 585 מטר משל-בנה הווא נוראה נהר נשקף מ-מנו על יד ירושלים ועל-פי החלטה השטח הזה מחל-לק לשניים: עיר יעקב שנודעה למגשישם עורגיים כל מגרש בן אלק אמות ה-מכיר 15 מיל לכל אמה. ו-כפר יעקב שנודע למשק כפרי. ובו נמכרות חלקות גל-5 דונמים נטו כל חלקה ב-מחיר של 75 לירות אחי-ישראליות. התשלומים היו-שיים הם למשך שנה ויר-חר בערבות בנקאית. על כל חזות מודעתם מן המציית את המקום, ברוב מנצ' והמוכרים התוויבים למטר-עית הקונים את כל ה-מוגשים הצבויים הסומי-נים על המפה. מודעה כלי-

פעם ישוב גדול כפי שמעיר-דים בדרום המים העתיקים (המלאים גם כיום מים). גר-פי המקום 585 מטר משל-בנה הווא נוראה נהר נשקף מ-מנו על יד ירושלים ועל-פי החלטה השטח הזה מחל-לק לשניים: עיר יעקב שנודעה למגשישם עורגיים כל מגרש בן אלק אמות ה-מכיר 15 מיל לכל אמה. ו-כפר יעקב שנודע למשק כפרי. ובו נמכרות חלקות גל-5 דונמים נטו כל חלקה ב-מחיר של 75 לירות אחי-ישראליות. התשלומים היו-שיים הם למשך שנה ויר-חר בערבות בנקאית. על כל חזות מודעתם מן המציית את המקום, ברוב מנצ' והמוכרים התוויבים למטר-עית הקונים את כל ה-מוגשים הצבויים הסומי-נים על המפה. מודעה כלי-

אחוזת יעקב

בידו שום תעודה על אדמו-
תיו במעלה-אדומים. „אני
הייתי הולך לשם, גם היום“,
אומר לנגר.

דאי יש עוד פנים
לסיפור זה. האם יש בין
הקוראים מישהו היודע על-
כך? היטרח לכתוב לנו על-
כך? את העדויות שאספנו
כאן ואת אלה שנקבל מה-
קוראים נגיש כצידת עידוד
נוספת לחלוצים הקנאים של
מעלה-אדומים 1975.

אורעות פרצה מלחמת העו-
לם. אחריה באו מאורעות
1947 ומלחמת הקוממיות. ו-
מאז נסגר השטח בפנינו.
אחרי מלחמת ששת הי-
מים קיוו לנגר ואשתו למ-
מש את רכושם במעלה-
אדומים. לנגר פגש את ה-
מוכתר מאבו-דיס ושאל או-
תו על האדמה וזה השיב
לו במשיכת-כתפים. „אללה
פריים“. הוא ניסה למצוא את
בנו של בן-אהרון ולא עלה
בידו. עו"ד ברקה, שרכש את
המשרד מבן-אהרון, אמר לו
שכל הקושאנים נשרפו ואין

(המשמך מעמוד 14)

ורטהיימר והוא הכין פרצ-
לציה וחלוקה של השטח. ואז
פנינו לציבור. סמכנו על ה-
עליה הגרמנית, שהגיעה אז
לארץ. קוינו שרבים מעולי
גרמניה יקנו. אבל הם רצו
לחיות בעיר. איש לא הא-
מין שייצא מזה משהו. רק
כ-50 איש קנו חלקות. לא
יותר.

„בינתיים פרצו המאורעות,
והעניין נפסק מעצמו. הלאו-
מנים רצו להרוג את המוכ-
תר של אבו דיס מפני שע-
שה עסקים אתנו. אחרי המ-